

СПІВРОБІТНИЦТВО МІЖ ФРАНЦІЄЮ ТА УКРАЇНОЮ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНИ

Слобоженюк В. В.,
студент I курсу групи УС-21,
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
kpiieconomics@gmail.com

Редько К. Ю.,
к. е. н., старший викладач,
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Співробітництво між Україною та Францією ведеться в багатьох сферах, а тому може впливати на рівень конкурентоспроможності нашої держави. Дослідження співробітництва дозволить визначити його сучасний рівень та зрозуміти важливість розвитку двосторонніх відносин для України.

Спочатку розглянемо співробітництво в галузі освіти та науки. Його початком вважається Угода про культурне, науково-технічне співробітництво (1995 р.), в ній сторони домовилися про обмін знаннями в науковій, культурній та освітній сфері, а також про підтримку культурних центрів [1]. Наступним важливим етапом стала Угода про взаємне визнання документів про наукові ступені і вчені звання (2005 р.), яка створила рівноцінні умови для громадян обох держав, що є здобувачами наукових ступенів. З 2018 року ведеться робота над угодою про взаємне визнання дипломів про середню та вищу освіту, підписання якої спростить здобуття освіти наших громадян у Франції, а за умови повернення їх в Україну, держава отримає додаткові висококваліфіковані кадри, адже французькі університети входять в рейтинги кращих у світі. Сьогодні співробітництво в цій галузі здійснюється шляхом взаємодії французьких та українських вищих навчальних закладів, серед них: Національний технічний університет України (КПІ), Київський національний торговельно-економічний університет, Одеський національний університет ім. І. Мечникова, Харківський національний економічний університет та Придніпровська державна академія будівництва і архітектури [2]. Заклади освіти обмінюються науковими досягненнями та методами навчання, що підвищує рівень освіти та науки в Україні. Важливою є підтримка України з боку Франції, що здійснюється після повномасштабного вторгнення Росії в Україну. Франція не тільки приймає українців, які були змушені виїхати з України, але й надає можливість здобувати освіту їхнім дітям у місцевих школах. Це дозволить зберегти значну частину кваліфікованих кадрів, що через бойові дії не можуть навчатися в Україні. На зустрічі, яка відбулася 10 березня 2022 року між Міністром освіти і науки України Сергієм Шкарлетом та Міністром національної освіти, молоді та спорту Французької Республіки Жан-Мішелем Бланке, останній заявив про готовність Франції підтримати розвиток дистанційної освіти в Україні, що також дозволить підвищити рівень освіти в сучасних умовах [3].

Далі розглянемо співпрацю в галузі торгівлі та інвестицій. У 2020 році Франція займала 13 місце списку загального товарообігу України з світом та 7 місце в списку товарообігу з країнами ЄС [2]. Прикладом взаємовигідної торгівлі є міждержавна угода з приводу придбання Україною 55 гелікоптерів компанії «Airbus Helicopters» вартістю 555 млн. €, для здійснення місій з цивільної безпеки. Ця угода стала найбільшою з часу проголошення незалежності України [4]. Також на території України в багатьох сферах працюють французькі компанії, що виробляють та продають свою продукцію на нашому ринку, наприклад: Louis Dreyfus (сільке господарство), Lactalis (виробляє харчові продукти), Leroy Merlin (торгівля), Total Eren (енергетика) [2]. Статистика торгівлі між Францією та Україною наведена в таблиці 1.

Таблиця 1

Торгівля товарами та послугами між Україною та Францією, млн. дол. США

Показник	2019	2020	9 міс. 2020	9 міс. 2021	+/-, %
ЗТО	2589,4	2373,1	1643,1	2102,3	27,9
товарами	2249,3	2068	1431,7	1858,8	29,8
послугами	340,2	305,1	211,4	243,5	15,2

Продовження таблиці 1.

Експорт	775,3	772,3	520	720,8	38,6
товарів	596,5	592,5	383,3	581,1	51,6
послуг	178,8	179,8	136,7	139,8	2,2
Імпорт	1814,1	1600,8	1123,1	1381,5	23
товарів	1652,8	1475,4	1048,3	1277,7	21,9
послуг	161,3	125,3	74,7	103,7	38,9
Сальдо	-1038,8	-828,4	-603,1	-660,6	9,5
товарами	-1056,3	-882,9	-665	-696,7	4,8
послугами	17,5	54,4	61,9	36	-41,8

Джерело: складено автором на основі [2].

З таблиці 1 видно, що загальний товарообіг між Францією та Україною за 9 місяців 2021 року збільшився на 27,9% порівняно з тим же періодом 2020 року. Причиною такого різкого збільшення товарообороту стало збільшення товарного експорту (+51,6%) та імпорту (+21,9%). Але попри збільшення експорту нашої продукції зовнішньоторговельне сальдо України залишається негативним (становить - 660,6 млн. дол. США). Україна в основному транспортує сировину для виробництва інших товарів. Динаміка експорту сировини стрімко зростає, наприклад: експорт руди, шлаків та золи виріс на 292,7% (тобто у 4 рази порівняно з попереднім періодом), а експорт чорних металів на 204,5% (у 3 рази). Серед готових товарів які Україна експортувала за 9 місяців 2021 року, можна виділити меблі (експорт виріс на 69,8%) та одяг (експорт знизився на 28,4%) [2]. Основні статті експорту товарів з України до Франції наведені в таблиці 2.

Таблиця 2

Групи-лідери експорту товарів з України до Франції за 9 міс 2021 р.

Найменування групи, розділу за УКТ ЗЕД	Вартість, млн. дол. США	Частка, %	Динаміка, %
Всього	581,1	100	+51,6
15 жири та олії тваринного або рослинного походження	89,3	15,4	20,4
12 насіння і плоди олійних рослин	86,6	14,9	70,1
23 залишки і відходи харчової промисловості	84,7	14,6	25,3
72 чорні метали	47,9	8,3	204,5
44 деревина і вироби з деревини	37	6,4	26,6
26 руди, шлаки і зола	27,4	4,7	292,7
62 одяг та додаткові речі до одягу, текстильні	21,3	3,7	-28,4
94 меблі	21	3,6	69,8
Інші групи	86,2	14,8	—

Джерело: складено автором на основі [2].

Основу французького імпорту товарів до України (станом на 9 міс. 2021 року) складають готові вироби, такі як: засоби наземного транспорту, фармацевтичні товари, машини, а також різноманітна хімічна продукція [2].

У торгівлі послугами Україна експортує до Франції телекомунікаційні, комп'ютерні та інформаційні послуги (вони складають 46% від загального експорту послуг), а також транспортні та ділові послуги частка яких в загальному експорті дорівнює 23,4% та 21,2% відповідно. Загальна вартість експортованих послуг за звітний період склала 139,8 млн. дол. США. В імпорті лідирують транспортні (частка в імпорті 28,5% з динамікою +21,7%) та ділові послуги (частка в імпорті 25,6%, динаміка +39,9%). Серед інших послуг можна

виділити телекомунікаційні, комп'ютерні та інформаційні, що складають 13,8% від загального імпорту та мають динаміку +79,8%, а також послуги, пов'язані з фінансовою діяльністю (займають 10,5% імпорту з динамікою +20,7%) та послуги, які пов'язані з використанням інтелектуальної власності (становлять 10% імпорту з динамікою -5,3%). Загальна вартість імпортованих послуг (за 9 місяців 2021 року) зросла на 32,4% та склала 103,7 млн. дол. США. У сфері торгівлі послуг Україна має позитивне сальдо торгівлі, яке становить 36 млн. дол. США [2].

Франція – це один з найбільших інвесторів в економіку України (станом на 30.06.2021 Франція посіла 8 місце в світі серед інших країн інвесторів). В середині 2021 року прямі інвестиції дорівнювали 1143,5 млн. дол. США, що на 105,3 млн. дол. США більше ніж за цей же період в 2020 році. Більша частина інвестицій була спрямована у страхову та фінансову сферу (414 млн. дол. США), роздрібну та оптову торгівлю (241,8 млн. дол. США) і в переробну промисловість (146,7 млн. дол. США). Також в сфері ІТ створено «La French Tech Kyiv» – це філіал французького руху стартапів «La French Tech», який об'єднує стартапи та інвесторів [2].

Ще Франція та Україна мають міжрегіональне співробітництво. Прикладом чого є підписання Декларації про наміри між Урядом Франції, Європейським інвестиційним банком (ЄІБ) та Маріупольською міською радою в рамках Міжнародного інвестиційного форуму «RE:think. Invest in Ukraine». В ній на пільгових умовах надається кредит розміром 69 млн. євро на проект реконструкції муніципальної інфраструктури з водопостачання та водовідведення міста Маріуполь. Також зараз триває опрацювання проекту реконструкції системи водопостачання в Луганській області загальною вартістю 70 млн. євро за позикою Держказначейства Франції. Активно розвивається співпраця між французьким містом Діжон та українською Вінницею, підписано Меморандум про створення інноваційного агропромислового кластера «AgroVin» (в рамках програми децентралізованої співпраці МЗС Франції) до нього входять 5 агропромислових підприємств та 2 наукові установи. На даний момент розроблена дорожня карта розвитку агрокластеру, а також здійснюються установчі й організаційні заходи [2].

Виходячи з вищесказаного, співробітництво між Україною та Францією є достатньо важливим фактором підвищення конкурентоспроможності України, тому потребує подальшого розвитку. У галузі освіти та науки потрібно розвивати співпрацю між вищими навчальними закладами. Необхідно збільшити кількість програм з обміну студентами, які стануть додатковими джерелами кваліфікованих кадрів. У галузі торгівлі товарами загальний товарообіг зростає, що свідчить про зацікавленість Франції в торгівлі з нами, але серед експортних товарів домінує сировинна продукція, дохід від експорту якої нижчий ніж дохід від експорту готової продукції. Експорт послуг за останні роки значно скоротився та не має відчутної динаміки до зростання, що значно зменшує дохід від торгівлі. У міжрегіональному співробітництві хоч і простежується інтерес Франції до співпраці, але на даний момент його обсяги порівняно з потенційними невеликі.

Список використаних джерел:

1. Офіційний вебпортал парламенту України [Електронний ресурс]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/250_056#Text (дата звернення: 30.11.2022).
2. Офіційний портал Посольства України у Французькій Республіці [Електронний ресурс]. URL: <https://france.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo> (дата звернення: 30.11.2022).
3. Офіційний веб-портал органів виконавчої влади України [Електронний ресурс]. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/sergij-shkarlet-proviv-zustrich-iz-ministrom-nacionalnoyi-osviti-molodi-ta-sportu-francuzkoyi-respubliki> (дата звернення: 30.11.2022).
4. Офіційний сайт Посольства Франції в Україні [Електронний ресурс]. URL: <https://ua.ambafrance.org/Franciya-ta-Ukrayina-piidpisali-ugodu-scho-viidkrivaie-shlyah-do-realiizaciiyi> (дата звернення: 06.12.2022).